

SKOLE FOR MIG

Samarbejde mellem skole og hjem

Som lærer er det altid vigtigt med et velfungerende skole-hjem-samarbejde, men endnu vigtigere bliver det, hvis barnet har en kronisk eller langvarig sygdom. I denne publikation kan du læse, hvordan du som lærer bedst griber samarbejdet med forældrene an, og hvad du skal huske i forløbet.

SKOLE FOR MIG – der har en kronisk eller langvarig sygdom er et projekt under Danske Patienter, der strækker sig over fire år. Projektet er støttet af

EGMONT
Fonden

Introduktion

Børn med kronisk eller langvarig sygdom møder ofte udfordringer i skolen, der har stor betydning for deres trivsel. Det kan få konsekvenser for barnets hverdag og kan ofte medføre problematikker, som både børn, forældre og skole må løse sammen.

For at sikre barnets trivsel vil forældre gerne deltage aktivt i samarbejdet med skolen. Skolen og lærerne vil gerne imødekomme dette, men er underlagt forhold, som de skal tage højde for. Det er derfor nødvendigt med en god dialog mellem skolen og forældrene, hvor forskellige behov og forventninger afstemmes. Det kan være med til at skabe en fælles forståelse for, hvordan en god skolegang for barnet kan sikres inden for de givne rammer.

Denne publikation henvender sig til lærerne samt skolebestyrelsen og ledelsen, og den er overvejende baseret på interviews med 11 lærere, 17 forældre, to skolepædagoger og en skoleleder. Formålet er at illustrere, hvad forældre og lærere oplever som det vigtigste i et godt skole-hjem-samarbejde og ikke at skabe retningslinjer for samarbejdet.

Sammenfatning

Det kræver en klar rollefordeling og klare aftaler mellem skole og hjem, når man skal give børn med en langvarig sygdom den skolegang, som både forældre og lærere ønsker for dem. Her er det vigtigt at forstå både forældrenes og lærernes situation og behov, hvis man skal sikre et godt samarbejde. Forældrene og lærerne har to forskellige perspektiver, men sammen er de unikke og betydningsfulde for skole-hjem-samarbejdet. Det betyder blandt andet, at:

- Lærere og forældre iagttager forskellige behov og udfordringer hos barnet, som er vigtige for den anden part at kende til.
- Lærerne har viden om barnets skolegang herunder, hvordan barnet fungerer fagligt og socialt sammen med både klassekammerater og lærere.
- Forældre har viden om barnets sygdom og behov. Denne viden kan komme lærerne til gavn, så man som lærer har bedre forudsætninger for at tilrettelægge og tilpasse undervisningen.
- Både forældre og lærere efterspørger at få udvekslet informationer og observationer. Gennem denne udveksling har begge parter mulighed for i fællesskab at udtænke løsninger.
- Forventningsafstemning, handleplaner og løbende dialog er efterspurgt i skole-hjem-samarbejdet.

To perspektiver på et godt skole-hjem-samarbejde

Både forældre og lærere har en holdning til, hvad et godt skole-hjem-samarbejde består af. Det gælder ikke mindst, når man har at gøre med et barn med langvarig sygdom. I nogle tilfælde deler de synspunkter - i andre tilfælde ikke. Derfor kan der opstå frustration hos begge parter, hvis samarbejdet ikke fungerer. Selv om begge parter ønsker at hjælpe barnet, så det trives, og der er enighed om, at et godt samarbejde bygger på dialog, kan der være både sociale og faglige problematikker, som giver anledning til bekymringer hos forældre og lærere. Ofte kender forældre og lærere ikke hinandens situation og vilkår tilstrækkeligt, og derfor bliver rollefordelingen uklar. Og da børn er forskellige, og sygdom kommer til udtryk på forskellige måder, kan det være svært at finde frem til de 'rigtige' løsninger i fællesskab. Derfor er det også vigtigt, at lærere og forældre får en fælles forståelse af, at begge parter skal være med til at løse udfordringerne.

Hvad er det vigtigste for forældrene?

Der er række opmærksomhedspunkter, som er særligt vigtige for forældrene, at der er fokus på, når der skal lægges en plan for skole-hjem-samarbejdet.

For forældrene til et barn med langvarig sygdom er det vigtigt, at:

- Blive inviteret til samarbejde af skolen.
- Der hurtigt bliver lavet aftaler og handleplaner.
- Der er en tydelig kommunikation med løbende dialog.
- Få mulighed for at udveksle viden og være en ressource for barnet og skolen.
- Skolen viser forståelse for, at man kan være presset på overskud og ressourcer.
- Blive klædt på til at støtte barnet fagligt, hvis det er nødvendigt.
- Alle barnets lærere kender barnets situation og de hensyn, som skal tages.

Forældre ser gerne, at det er skolen og lærerne, som er de proaktive og inviterer forældrene til at samarbejde. Det vil de gerne have sker hurtigt gennem konkrete handleplaner og aftaler. Forældrene bliver tryggere, når alle på skolen ved, hvad der skal ske, samt hvordan og hvornår det skal gøres.

Forældrene ønsker desuden en tydelig og hyppig kommunikation fra skolen, og i Skole for mig's undersøgelse efterspørger de en løbende dialog, da det er med til at etablere et tillidsfuldt forhold mellem skole og hjem. Som forældre er man afhængig af at blive informeret, og de ser derfor gerne, at skolen involverer dem i alle tiltag, der relaterer sig til barnets sygdom. Det gør det nemmere for forældrene at følge op på aftaler, ligesom de føler sig imødekommet.

Samtidig vil forældrene gerne inddrages aktivt og have mulighed for at dele ud af den viden, de har om barnets sygdom, udfordringer og behov. De vil gerne have mulighed for at forklare, hvad barnet kan klare og komme med idéer og råd til skolen.

Det handler om at blive set og blive brugt som den ressource, man nu engang er. Dog skal man som lærer være opmærksom på, at forældrene ofte er pressede på grund af barnets sygdom, og her er en god dialog vigtig.

Forældre vil gerne støtte deres barn i det faglige, når ressourcerne er til det. Men det kræver, at de er klædt på til opgaven, hvis de for eksempel skal stå for en del af undervisningen hjemme. Det betyder blandt andet, at man som lærer sørger for at opdatere dem i pensum, hvilket niveau barnet ligger på i klassen etc.

Derudover er det afgørende, at alle lærere, også vikarer, kender til barnets situation. Når alle kender til sygdommen, kan de nemlig vise de nødvendige hensyn – det tager mange kræfter fra både forældre og barn, hvis de skal forklare det igen og igen.

Det skal du som lærer huske i samarbejdet med forældrene:

- Forældrene er pressede, og selv om de gør, hvad de kan for at bidrage til barnets trivsel, kan tilknytningen til skolen være svær at opretholde.
- Hold derfor forældrene opdateret, så de føler, at der er styr 'på det med skolen'.
- Det kan gøres gennem regelmæssig information, opdateret pensum, tilbud om inddragelse i beslutninger og klassens trivsel.

Hvad er vigtigst for lærerne?

Der er også en række opmærksomhedspunkter, som er særligt vigtige for lærerne, at der er fokus på, når der skal lægges en plan for skole-hjem-samarbejdet.

For en lærer til et barn med langvarig sygdom er det vigtigt, at:

- Der hurtigt bliver arrangeret et indledende møde med aftaler.
- Der forventningsafstemmes med forældre, og at der udarbejdes handleplaner.
- Der er tydelig kommunikation og løbende dialog mellem forældre og skole.
- Forældrene har realistiske forventninger til lærernes muligheder og vilkår.
- Forældrene bidrager med viden om barnets sygdom.
- Skoleledelsen afsætter ekstra tid og ressourcer, som giver mere fleksibilitet i arbejdsgangen.
- Få konkrete redskaber, så man som lærer kan håndtere de udfordringer, der opstår, når man er lærer for et barn med en længerevarende sygdom.
- Fagpersoner med viden om sygdommen bliver inkluderet.

For lærere er det også vigtigt, at der hurtigt bliver arrangeret et indledende møde, når skole eller forældre bliver klar over, at barnet har brug for særlige rammer. Her kan et indledende møde med forældrene give læreren mulighed for at få relevant viden, ligesom lærerne mener, at det kan forhindre misforståelser, hvis man sørger for hurtigst muligt at aftale, hvordan samarbejdet skal fungere, udarbejde en handleplan

og forventningsafstemme. Lærerne peger også på, at det er vigtigt, at forældrene har realistiske forventninger til, hvad man som lærer kan klare under de pågældende arbejdsvilkår, der er på skolen.

En løbende dialog med forældrene er også vigtig som lærer. På den måde bliver man bedst opdateret på barnets situation, og hvilke forhold der skal tages højde for. Det er vigtigt med tydelig kommunikation på skolen både fra ledelsen, lærerne imellem og med forældrene. Den tydelige kommunikation giver de bedst mulige betingelser for, at vigtig information om barnets skolegang ikke mistes undervejs. Løbende dialog giver også grundlag for at skabe en god relation til forældrene, så man som lærer får indsigt i barnets og familiens situation.

Lærerne mener, at skoleledelsen ligeledes bør afsætte ekstra tid og ressourcer, så man som lærer har mulighed for at skabe gode rammer for eleven – også i forhold til forældresamarbejdet med møder og andre aktiviteter. Hvis der er mere fleksibilitet i arbejdsgangen, er det nemmere at strukturere hverdagen.

Derudover er der brug for konkrete redskaber, så man som lærer ved, hvordan man skal håndtere børn, der har en sygdom. Det gælder de praktiske og faglige udfordringer, da det er vigtigt at kunne fremstå professionel. Det skaber utryghed, hvis man som lærer ender i en situation, hvor man ikke ved, hvad man skal stille op, og her kan forældrene bruges som en slags 'eksperter', eksempelvis ved at de fortæller læreren om barnets sygdom og behov. Der er dog også ønske om hurtigst muligt at inkludere fagpersoner, der har endnu mere viden om sygdommen.

Hvad du som lærer bør huske:

- Som lærer gør man, hvad man kan for at skabe rammer, så alle børnene trives i skolen, men der kan komme ekstraordinære udfordringer – for eksempel hvis et barn får en langvarig sygdom.
- For at kunne fremstå professionel er det vigtigt at blive klædt på til opgaven. Forældrene kan ikke forvente, at du som lærer sætter dig i den givne sygdom uden deres og andre eksperters hjælp.
- Vær ikke bange for at bruge forældrene som eksperter – de ved mest om deres barn og vil gerne stå til rådighed.
- Det er muligt at søge hjælp fra sundhedsplejersken, Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) eller patientorganisationer.
- Involver skoleledelsen, hvis der er brug for flere ressourcer og mere fleksibilitet.

Skoleledelse og bestyrelse spiller også en afgørende rolle

Selv om det er lærerne og forældrene, der har den tætteste kontakt i skole-hjem-samarbejdet, er skoleledelsen og bestyrelsen ligeledes vigtige spillere.

Både forældre og lærere efterspørger, at skoleledelsen er med helt fra starten, så de altid er orienteret, hvis der er børn med langvarig sygdom, som har behov for særlige forhold. Det er nemlig skoleledelsen, som har mulighed for eksempelvis at afsætte ekstra ressourcer.

Bestyrelsen har derudover ansvaret for at udforme principper for skole-hjem-samarbejdet, og derfor er det ifølge organisationen 'Skole og Forældre' vigtigt for skolebestyrelserne, at de danner sig overblik over, hvordan samarbejdet er mellem forældrene og lærerne. Det gælder både i form af skole-hjem-samtaler, men også hvordan forældre kan inddrages som ressource.

Samarbejdet mellem lærere, ledelse, bestyrelse og forældre skal etableres hurtigst muligt – gerne så snart barnet starter i et udredningsforløb.

I skole-hjem-samarbejdet skal du huske:

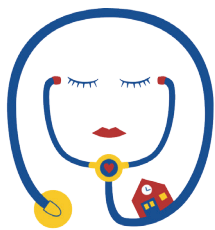
- Forventningsafstem altid med forældrene, så misforståelser undgås.
- Lav en klar handleplan, som også kan fungere gennem et længere sygdomsforløb.
- Bed skoleledelse og -bestyrelse om hjælp.
- Tal med forældrene og spørg ind.
- Hvis muligt vær opsøgende i kontakten til forældrene.

Kilder

Interviews med 11 lærere, to skolepædagoger, en skoleleder og 17 forældre.

Litteratur

Skole og Forældre (2015). Skolebestyrelsens arbejde - Samarbejde mellem skole og hjem. Skole og Forældre. Publiceret som led i Skole og Forældres projekt "Kompetenceløft til skolebestyrelser".

SKOLE FOR MIG
- der har en kronisk eller langvarig sygdom

EGMONT
Fonden

www.skoleformig.dk

DANSKE PATIENTER

Kompagnistræde 22, 1
1208 København K
Telefon: 33 41 47 60
info@danskepatienter.dk
www.danskepatienter.dk